

1. Вимоги до дресирувальників та собак, які пройшли «Загальний курс дресирування». Кінологічна спілка України. Retrieved from: [http://www:uku.com.ua/pravila_sport/vymogy_zkd.html](http://www.uku.com.ua/pravila_sport/vymogy_zkd.html).
2. Дресирування собак. Вірний чотирилапий друг. Retrieved from: <http://www:sites.google.com/site/juliebodnarcuk/dresiruvanna-sobak>.
3. Дресирування собак. Тварини світу. Retrieved from: <http://www:tvarunu.com.ua/tsikave/97/110/>.

УДК: 636.7:612.014.45

ЗВУКОВА КОМУНІКАЦІЯ У СОБАК

Шкрабак А., 1 курс (за скор.тер.навч), E-mail: alinadisa3@gmail.com.
Гурко Є. асистент кафедри

Одеський державний аграрний університет

Анотація. Собаки володіють широким набором візуальних, акустичних і нюхових сигналів, які дозволяють експресивно і налаштовано спілкуватися з представниками свого виду, а також між людьми і собаками. Для спілкування з людьми собаки використовують різні способи, які включають в себе ті самі сигнали, що використовуються при взаємодії з іншими собаками, але в той же час деякі сигнали, що використовуються для людини, можуть мати різне значення. **Метою** цієї статті є огляд сучасної літератури щодо звукової комунікації собак, описуючи різну природу сигналів, що використовуються у внутрішньовидових і міжвидових взаємодіях, і їхнє комунікативне значення

Ключові слова: собака, комунікація, спілкування, звук, гавкіт.

Комунікація має місце як між представниками одного й того самого виду, так і між представниками різних видів, як це відбувається у випадку спілкування домашніх собак з людьми. Живучи в тісному контакті з людьми протягом щонайменше 30 000 років, собаки набули особливих навичок, які дають їм змогу гнучко спілкуватися з людьми. Наразі є дані, які свідчать про те, що стосунки між собакою і людиною можна охарактеризувати, як "прив'язаність", і вони дуже схожі на ті, що виникають між дітьми та їхніми головними опікунами [1,2].

У собак розглядають такі види комунікації: тактильна комунікація, нюхова комунікація, звукова комунікація, візуальна комунікація.

Звукова комунікація. Домашні собаки мають широкий і складний звуковий репертуар. Хоча їхні вокалізації схожі на звуки, які видають їхні найближчі родичі, вовки, собаки вокалізують у ширшому соціальному контексті порівняно з вовками, і зберігають цю особливість навіть у дорослому віці [3].

Люди фактично можуть отримувати інформацію з вокалізації собак не тільки про фізичні характеристики, наприклад, про те, що гарчання, яке видають великі собаки, є більш агресивним, ніж маленькі, а й про їхній емоційний стан [5]. Тому розвиток різних і численних голосових сигналів у собак міг бути

модульований їхньою ефективністю передачі конкретної інформації для спілкування з людьми. Ця гіпотеза також підтверджується наявністю індивідуальної мінливості акустичних особливостей гавкоту, спрямованого на людину в не агоністичному контексті (під час гри в м'яч або перед прогулянкою), що можуть бути сформовані відповідно до відповідей власника під час повсякденного спілкування [3].

Серед різних вокальних сигналів гавкіт, безумовно, є найбільш типовою вокалізацією собак. Всупереч колишнім переконанням, в яких стверджувалося, що гавкіт є побічним продуктом одомашнення, який не має будь-якої функціональної цінності, нещодавні дослідження продемонстрували контекстно-залежні акустичні особливості гавкоту [4], припустивши, що він є засобом спілкування у собак. Гавкіт - це короткі, вибухові й повторювані сигнали з сильно мінливою акустичною структурою (домінантний діапазон частот від 160 до 2630 Гц), що розрізняється між породами і навіть між особинами [4]. Вони зазвичай використовуються під час взаємодії на коротких дистанціях і в декількох поведінкових контекстах, таких, як привітання, попередження, повернення уваги або під час гри. Гавкіт - це алометична поведінка, тобто групова діяльність, в якій кілька собак гавкають в унісон один з одним, відбиваючи і стимулюючи один одного. Собаки різних порід показують різне використання гавкоту в їхньому вокальному спілкуванні. Породи, споріднені з вовками, наприклад, шарпей, чау-чау або басенджі, дуже мало схильні до гавкоту, тоді як інші породи мають специфічний тип гавкоту - наприклад, мисливські собаки [3].

Гавкіт несе різну інформацію про фізичні характеристики собаки, ступінь знайомства з тим, на кого він спрямований, і про внутрішній стан, що дає змогу собакам розрізняти не тільки гавкоти, що їх виробляють різні особини в одному й тому самому контексті, а й різні контексти [6]. Нещодавні дослідження повідомляють, що акустичні характеристики гавкоту змінюються залежно від контексту: собаки гавкають на довших і нижчих частотах, коли до них наближається незнайомец, тоді як високі звуки здебільшого виникають в умовах ізоляції [5]. Собаки розрізняють акустичну структуру гавкоту і реагують відповідно на його зміст і ступінь знайомства з «гавкотуном», залишаючись ближче до воріт свого будинку, якщо чують, що незнайомий собака гавкає на незнайомця, і залишаючись у будинку, якщо чують, що гавкає самотня знайома собака [6]. Ці результати показують, що гавкіт відіграє функціональну роль у внутрішньовидовому спілкуванні.

Нещодавно було виявлено, що гарчання собак мають контекстно-залежну акустичну структуру; зокрема, тимчасові характеристики, основна частота та формат дисперсії є різними для ігрового гарчання та агресивного, що виконується з метою погрози незнайомцю або охорони кістки. Незважаючи на специфічні акустичні характеристики гарчання під час гри з людьми (короткі та високі), ці вокалізації, зокрема, і всі "ігрові вокалізації", які також включають гавкіт і пихтіння, менш помітні, порівнюючи із записаними в собак, які перебувають у тривожних ситуаціях або в ізоляції. Труднощі в чіткому сприйнятті цих вокалізацій у собак можуть бути пов'язані з відсутністю інших

сигналів, наприклад, візуальних сигналів, які надають додаткову контекстну інформацію, допомагаючи собакам правильно їх інтерпретувати. Контекстна специфіка гарчання і різна реакція собак на різні "контексти гарчання" демонструють його важливу роль у спілкуванні між собаками.

Акустична комунікація собак включає в себе скиглення, що є ознакою стресового збудження, а також поведінкою привітання та повернення уваги; виття, що підтримує групову згуртованість; стогони та вереск, як ознаки гострого дистресу та гострого болю відповідно; та бурчання, яке розглядається як сигнал, пов'язаний із задоволенням. Нещодавно було виявлено, що собаки можуть отримувати інформацію про емоційний стан інших собак з їхньої вокалізації. Фактично, вони можуть правильно ідентифікувати емоційну валентність внутрішньовидових вокалізацій, асоціюючи грайливі та агресивні звуки з відповідними емоційними виразами морди [4].

Дослідження показує, що собаки регулюють свою поведінку відповідно до намірів людей, висловлених у різних усних висловлюваннях, слідуючи людським жестам, коли наміри, які диктують, збігаються, але ігноруючи їх, якщо чують низький/заборонний голос. Крім того, собаки розпізнають намір людей брати участь в ігрових взаємодіях, коли пози людини супроводжуються вокалізаціями, що вказує на специфічну функцію вокалізацій у провокуванні гри в соціальній взаємодії людини і собаки [6].

Здатність собаки правильно інтерпретувати емоційну валентність звуку також поширюється на вокалізації людини. Зокрема, з використанням парадигми крос-модальності було продемонстровано, що собаки можуть правильно поєднувати "щасливі" або "сердиті" людські обличчя з вокалізацією, що виражає ту саму емоційну валентність [6]. Крім того, дослідження показують, що людські емоційні вокалізації обробляються собачим мозком асиметрично з переважанням правої півкулі під час аналізу вокалізацій з явною негативною емоційною валентністю (тобто "страх" і "смуток"), і лівої півкулі в аналізі позитивної вокалізації ("щастя"). З іншого боку, собаки використовують вокалізації для спілкування з людьми, особливо для того, щоб спонукати людей подбати про них і повернути увагу людини, коли вони стикаються з нерозв'язною проблемою. В основному вони використовують короткі звуки у взаємодії з людьми, наприклад, гавкають, гарчать і скиглять, порівняно з довгими, які використовуються для спілкування з представниками свого виду [4].

Висновок. Собаки мають великий репертуар акустичних сигналів, які вони використовують для виразної і налагодженої комунікації як з представниками свого виду, так і з людьми. Проте комунікативна важливість різних частин тіла в соціальних взаємодіях все ще залишається маловивченою. У майбутніх дослідженнях можна було б оцінити особливості погляду собак і звукової поведінки по відношенню до людини і собак, як під час взаємодії людини з собакою, так і у внутрішньовидовій взаємодії, щоб краще визначити, які ділянки тіла більш інформативні для собак під час комунікативних взаємодій.

Список використаних джерел

1. Topàl J., Miklósi Á., Csányi V., Dòka A. Attachment behaviour in dogs (*Canis familiaris*): A new application of Ainsworth's (1969) Strange Situation Test. *J. Comp. Psychol.* 1998;112:219–229. doi: 10.1037/0735-7036.112.3.219. [PubMed] [CrossRef] [Google Scholar]
2. Siniscalchi M., Stipo C., Quaranta A. “Like Owner, Like Dog”: Correlation between the Owner's Attachment Profile and the Owner-Dog Bond. *PLoS ONE.* 2013;8:e78455. doi: 10.1371/journal.pone.0078455. [PMC free article] [PubMed] [CrossRef] [Google Scholar]
3. Pongrácz P., Molnár C., Miklósi Á. Barking in family dogs: An ethological approach. *Vet. J.* 2010;183:141–147. doi: 10.1016/j.tvjl.2008.12.010. [PubMed] [CrossRef] [Google Scholar]
4. Feddersen-Petersen D.U. Vocalization of European wolves (*Canis lupus lupus* L.) and various dog breeds (*Canis lupus f. fam.*) *Arch. Tierz.* 2000;43:387–397. doi: 10.5194/aab-43-387-2000. [CrossRef] [Google Scholar]
5. Pongrácz P., Molnár C.S., Miklósi Á., Csányi V. Human listeners are able to classify dog (*Canis familiaris*) barks recorded in different situations. *J. Comp. Psychol.* 2005;119:136–144. doi: 10.1037/0735-7036.119.2.136. [PubMed] [CrossRef] [Google Scholar]
6. Albuquerque N., Guo K., Wilkinson A., Savalli C., Otta E., Mills D. Dogs recognize dog and human emotions. *Biol. Lett.* 2016;12:20150883. doi: 10.1098/rsbl.2015.0883. [PMC free article] [PubMed] [CrossRef] [Google Scholar]

УДК: 636.7.083

ТЕХНОЛОГІЯ УТРИМАННЯ СОБАК

Шрамко О., здобувач 2 курсу (короткий цикл)
Косенко С., кандидат с.-г., доцент,

Одеський державний аграрний університет

***Анотація.** Досліджували технологію утримання собак в квартирах умовах так і в вольєру. З'ясували правильний підхід до догляду за чотирилапим другом, а саме: годівля, фізичні навантаження, гігієна, дресирування та соціалізація. Це допоможе забезпечити їй комфорт, здоров'я та щасливе життя.*

***Ключові слова:** годівля собак, утримання собак, санітарно-гігієнічні вимоги, догляд.*

Постановка проблеми. Найпопулярнішою домашньою твариною, прирученою людиною близько 12 тис. років тому є собака [2,3]. Протягом тисячоліть собака пристосовувався до різноманітних вимог людини, як то перевезення різноманітних вантажів в умовах снігових заметів, захист від хижаків